

Jeppe Kragelunds translokationstale

Taler

Jeppe Kragelund
Rektor på Marselisborg
Gymnasium

Dato

26. juni 2026

Sted

Marselisborg Gymnasium

1 Noget om helte

Kære alle Først og fremmest et stort tillykke med en veloverstået studentereksamen til alle studenter.

5

Og tillykke til jer, stolte familier.

10

Det er en ære for mig at give jer studenter et par ord med på vejen, men også et pres for jeg ved, at jeres undervisere gennem de seneste 3 og 4 år har sendt rigtig mange kloge ord i jeres retning. Har jeg ikke ret i det?

15

I har lært at behandle matematiske funktioner, lave litterære analyser og undersøge forskellige politiske ideologier og meget meget mere.

I har lært, at løsninger findes i et samspil mellem faglige færdigheder, kompetencer og enkelte menneskers personlige egenskaber.

20

Jeg ved, at I også har haft blik for effektivisering og optimering i jeres gruppearbejder. "*Tager du opgave 1 og 2, så løser jeg 3 og 4*" og vupti, så er det opgavesæt klaret på den halve tid.

25

I dag handler det ikke om funktioner, litterære analyser eller ideologier. I dag handler det om jer.

Om huen.

Om fremtiden.

Om det ansvar og de muligheder, der følger med, når I går ud ad døren som studenter.

35

Jeg har forventninger til jer, og det er et kompliment.

40

At have forventninger til andre er et udtryk for tillid og tro.

Tillid til og tro på, at I er noget.

45

At I kan gøre en forskel.

I er ikke kun dagens hovedpersoner.

I er morgendagens medborgere. Og morgendagens helte, er jeg ret sikker på.

50

Verden har brug for helte. Ikke nødvendigvis helte som supermand med kappe, men helte med karakter, dannelse og stærke værdier. Ikke helte med superkræfter, men helte med mod til at gøre det rigtige, mod til at kæmpe for sine værdier.

55

Verden har brug for personer, som går forrest, som tør at bringe sig selv i spil for en god sags tjeneste.

En translokation er et godt sted at tale om helte.

60

Unge, nybagte studenter med hvide huer og fremtiden foran sig.

Hvis ikke her, hvor findes heltene så?

65

Inden I stikker af til fremtiden som morgendagens helte, så lad mig fortælle jer om tre helte. Hver med en indre drivkraft og et værdisæt, som jeg ønsker, at I kan lade jer inspirere af.

70 Jeg har valgt tre helte.

Jeg har valgt en helt, som tør at sige fra.

En anden helt, der bygger bro.

75

Og sidst en helt, der gav os friheden at bygge videre på, men som aldrig selv fik tak.

80

Den første helt er en, som sagde fra:

For mig blev Sofie Linde sådan en helt, da hun stod som vært ved Zulu Comedy
85 Galla den 26. august 2020. I sin værtstale fortalte hun, hvordan hun som helt ny medarbejder hos Danmarks Radio blev udsat for seksuel chikane og manglende ligestilling i mediebranchen. Sofie Linde satte med sin tale gang i anden runde af MeToo-debatten herhjemme. I slipstrømmen på talen fulgte en række sager om krænkelse og overgreb, som førte til flere fyringer i toppen af den danske
90 mediebranche.

95 Vigtigst af alt så fik Sofie Linde med sin tale igangsat en debat, som sidenhen har været med til at skabe et nyt fælles værdisæt omkring ligestilling og vores syn på brug eller rettere misbrug af magt og dominans.

Det kræver mod at sige fra. Det er det mod, jeg håber, I tager med jer.

100

Den næste helt er en helt, som bygger bro. Hun kommer fra ganske svære kår. En lille taglejlighed på Vesterbro i København var basen for vores helt i ungdomsårene. Her tog hun sig af sine mindre søskende, når forældrene var på rengøringsjob om natten.

105

Senere blev hun gift bort og efterfølgende mærkede hun konsekvenserne ved at bryde ud af sit ulykkelige tvangsægteskab i en kultur, hvor ægteskabsbrud ikke

er velanset.

110

Ikke umiddelbart de bedste betingelser for at komme til tops i samfundet. Men det lykkedes vores helt at bryde den sociale arv. Som den første i sin familie satte hun studenterhuen på hovedet og uddannede sig sidenhen som sygeplejerske.

115 Min helt er ikke valgt, fordi hun brød med den sociale arv og gik op mod religiøse og kulturelle normer, hvilket i sig selv også er en stor heltegerning. Hun er taget med på grund af sit kæmpe engagement og sin vedvarende insisteren på, at der kan og skal skabes en god og respektfuld dialog mellem mennesker – mellem alle mennesker uanset deres sociale, kulturelle eller religiøse baggrund.

120

Helten er naturligvis Özlem Cekic. Hun gør noget så enkelt – og så alligevel vanskeligt – som at sætte sig over for dem, der er uenige med hende. Et
125 menneske, der viser, at man nogle gange kan komme længst ved ikke at hæve stemmen, men kaffekoppen.

Bliver hun verbalt svinet til, ja så byder hun folk på kaffe. Selv kalder hun det dialogkaffe.

130

Özlem Cekic har foruden at være sygeplejerske også været i Folketinget, og i dag er hun generalsekretær for foreningen Brobyggerne, som hun stiftede i 2016.

135

Vi har her at gøre med en helt, som har oplevet, at det kan have store personlige omkostninger og konsekvenser at tage heltegerningen på sig. Tilsvininger på nettet og i offentligheden generelt er desværre hverdagen for Özlem Cekic.

140 Absurd og paradoksalt, når man tænker på, at heltegerningen netop består i at bringe folk sammen gennem samtale og gensidig forståelse.

I august 2017 udgav hun bogen *Hvorfor hader han dig, mor* om sit arbejde som brobygger. Titlen siger det hele.

145

Jeg håber, at I med den dannelse, som I har fået med jer her fra Marselisborg, vil

kæmpe for retten til den frie respektfulde debat, og at I ikke lader jer kue af
tåbelige tastaturkrigere. Jeg håber, at I vil lade jer inspirere af Özlem Cekics
150 tilgang til dialog, hvor verbale modangreb erstattes med kaffeinvitationer. Mød
mennesker med oprigtig nysgerrighed. Prøv at forstå, hvorfor de reagerer, som
de gør. Vi skal ikke nødvendigvis være enige eller gå på kompromis med egne
værdier og idealer, men vi skal respektere hinanden.

155 Den frie respektfulde dialog mellem mennesker er en forudsætning for et
moderne velfungerende og inkluderende demokrati.

Özlem Cekic er dialogkaffe-baristaen. Hun hælder ikke benzin på bålet, men
kaffe i koppen. Derfor er hun en helt for mig.

160

Den tredje og sidste helt er ikke én person, ikke ét navn, ikke ét ansigt, men en
165 gruppe af personer.

Blandt jer studenter står der enkelte tomme stole.

De er ikke tomme, fordi nogle er kommet for sent.

170

De er tomme, fordi nogle aldrig fik chancen.

På stolene kunne have siddet oldebørn af modstandsfolk under 2. verdenskrig.
Med deres oldeforældre gav det dyrebarest, vi har i forsvaret for frihed.

175

Vi er heldige at bo i et af de mest fredelige, trygge og rige områder i verden. Vi
skylder dagens ufødte studenter og de faldne oldeforældre vores dybeste
taknemmelighed.

180 Lad de tomme stole minde os om, at vi ikke må tage fred, frihed og demokrati
for givet. Fred, frihed og demokrati skal forsvares.

185

Kære Studenter

Helte er ikke kun dem, vi ser i film og i medierne.

190

Helte sidder her i salen.

De, der er der for en ven.

195

De, der får andre til at føle sig set.

Vi skal ikke alle være en Sofie Linde, en Özlem Cekic eller modstandsfolk.

Ej heller en Nelson Mandela, en Gandhi eller en Martin Luther King.

200

Vi skal senere i dag dele op til flere legater ud. I forbindelse med uddeling af to rejselegater, så har I studenter lavet indstillinger, som gemmer på mange heltefortællinger.

205

Hvis jeg skulle læse alle jeres indstillinger op, kunne jeg nemt forlænge min tale med 20 til 30 minutter, for der er så mange rørende og fine beskrivelser. Hårdt presset har jeg kogt de mange indstillinger ned til tre citater:

Første citat:

210

Vores klassekammerat har været lyset i mørket. Hun har været limen, der har holdt sammen på det hele.

Næste citat:

215

Vores klassekammerat er vedholdenhed, har godt humør og en imponerende arbejdsmoral. Han er vellidt blandt både elever og lærere og er en person, som andre naturligt søger mod. Han møder mennesker med åbenhed og nysgerrighed og bidrager positivt til de fællesskaber, han er en del af.

220

Og sidste citat:

Vores klassekammerat har en sjælden evne til at få folk til at føle sig set og tilpas, uanset hvem de er.

Så kan det vist ikke siges klarere.

230 Tak for alle jeres indstillinger. Dem kan man kun blive i godt humør af at læse.
Jeg hæfter mig ved, at særligt en egenskab går igen: At være noget for andre.

235 Selv har jeg også mødt jer som hverdagshelte.

240 Det er helteagtigt at arbejde i elevrådet.

Det er helteagtigt at involvere sig i projektet Min Drømmeskole. At stille forslag og arbejde for en endnu bedre skole, velvidende at man ikke selv kan nå at få glæde af sine forslag. Ja, altså medmindre man vælger at gå et år om. I skal være
245 så velkomne.

250 Det er helteagtigt at være med til at arrangere grøn cafe, fredagscafeer, skolefester og morgensamlinger for os alle.

Det er helteagtigt at være med til vores musical både på og bag scenen. Tak for at give os alle en fantastisk oplevelse.

255

Det er helteagtigt at tage en god snak og være der for en ven eller veninde, som har brug for lidt ekstra støtte.

260 Nogle gange starter heltemod med noget så simpelt som et ”godmorgen” og et smil. Smil smitter.

Selvom det er en dejlig festdag i dag, så vil jeg gerne fortælle jer om noget, som bekymrer mig i forhold til jeres generation, men hvor I har en stor mulighed for

265 at handle som helte.

Jeg gik selv på gymnasiet i Aalborg. Selvfølgelig ikke nær så god en by som Aarhus, det er klart. Men vi havde Jomfru Ane Gade. En hel gade flydt med værtshuse, barer og dansesteder.

270

Vi gik i byen, selvfølgelig gjorde vi det.

Her kommer vi til min bekymring: I Gaden var der rigeligt med øl og drinks, men stoffer blev vi aldrig tilbudt - heldigvis. De livsfarlige stoffer som opioider

275

var ikke en del af min ungdom. Jeg ved ikke, hvor udbredt de farlige stoffer er i nattelivet for jer, men jeg har set flere indslag i nyhederne senest for et par uger siden i forbindelse med Sundhedsstyrelsens nye kampagne mod opioider.

280

Øv, hvor er det noget skidt.

285 Det er virkelig farligt, for vi kan alle komme til at dumme os, men her kan en dumhed sende dig fra dansegulvet til kirkegården.

Derfor en opfordring: Hverdagshelten kommer ikke altid flyvende ind med kappe og fanfare.

290

Sig fra,

sig stop, hvis I oplever, at en kammerat får tilbudt opioider eller andre livsfarlige stoffer.

295

Kære helte, kære studenter

300

Vær dem, der siger fra.

Vær dem, der bygger bro.

305

Vær dem, der står fast.

310

Vær helte i det små.

Vær helte i det svære.

315

Vær helte for hinanden.

Hvis I gør det, så bliver I ikke bare studenter i dag. Så bliver I dem, vi andre håber på i morgen.

320

Jeg er rolig for fremtiden, når jeg ser jer. I har allerede vist, at I kan lære, løfte og lykkes sammen.

Brug huen til at kæmpe for lige rettigheder til mennesker, til at bekæmpe magtmisbrug herunder seksuel udnyttelse, deltag i den demokratiske samtale og bekæmp hadtale og fake news.

325

Studenterhuen er mere end pynt. Den er et pejlemærke.

Den er først rigtig flot, når der er handling under den. Værdsæt det, som I har fået. Værn om det, I tror på. Og vær helte nok til at give noget videre.

330

Jeg vil gerne på vegne af mine kolleger og fra mig selv sige jer tusind tak.

Jeg forstår så sandelig godt, at mine kolleger står og ser på jer med fugtige øjne og stolthed.

335

Tillykke fra os alle og god rejse ud i verden. Verden har brug for jer som sine næste helte.

340

Og med de ord dimitterer jeg årgang 2026 fra Marselisborg Gymnasium.

345

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler og producent

Kildetype

Digitalt manuskript

350

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jeppe-kragelunds-translokationstale>

355

360

365

370

375

380